

З СВАТОМ ВЕСНИ, ДОРОГІ ЖІНКИ!

ПЕДАГОГ

*Читайте, брати мої,
думайте, читайте...*

М. Шевченка

ПРИКАРПАТТЯ

25 (112) 2 БЕРЕЗНЯ 1992 РОКУ

Газета Івано-Франківського педагогічного інституту імені В. Стефаніка

Ціна 50 коп

Постанова Верховної Ради України

Про Державний прапор України

Верховна Рада України постановила:	полотнища, які надаються з державного бюджету за зображенням гербового розташування смуг; верхній — синього кольору, нижній — жовтого кольору, із співвідношеннями	виринки прапора до його довжини 1:1. Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ. м. Київ. 22 січня 1992 року.
------------------------------------	--	---

НОВИНИ

До шевченківських днів

В музеї освіти Прикарпаття до 178-ої річниці від дня народження Т. Г. Шевченка відкрито виставку, присвячену Кобзареві. Тут можна побачити фотографії кращих пам'яток, споруджених геніальному поетові на Україні, твори Шевченка різних років видань та книги про нього. Демонструються тут буклети, листівки, присвячені Шевченкові, запрошення на різноманітні урочистості з нагоди його ювілею. Відвідувачів зацікавить колекція «Кобзарів» та значків і медалей на шевченківську тематику. Запрошуємо відвідати виставку.

Юрій УГОРЧАК.

завідуючий музеєм освіти Прикарпаття.

Студентські проблеми

були підняті під час зустрічі голови обласної Ради Миколи Яковини із лідерами студентського братства і студентських профкомів Івано-Франківського педінституту та інституту нафти і газу.

Розмова пройшла доволі толерантно і по-діловому. Вона торкалася, насамперед, соціально-побутових проблем. Це й не дивно, адже студенти після лібералізації цін і введення купонів стали однією із найбільш незахищених верств населення. Тому й цікавило їх, чи буде завершено будівництво студентського гуртожитку по вулиці Чкалова, чи розпочнеться спорудження сімейного гуртожитку і т. д.

Враховуючи важке соціально-економічне становище студентської молоді, учасники зустрічі звернулися до голови обласної Ради із пропозицією, про котру вже давно ведеться мова —

в обласному центрі відкрити студентську поліклініку. У пропозиціях завтрашніх спеціалістів йшлося і про комплекс побутових послуг для студентів у районі вузівських гуртожитків, встановлення міжміських телефонів-автоматів у гуртожитках, пільговий проїзд за студентськими квитками цілодобово тощо.

Не обминули учасники зустрічі і проблем, котрі хвилюють всю молоддь міста. Студенти вели мову про початок будівництва в Івано-Франківську молодіжного центру відпочинку. Йшлося і про зменшення оподаткування молодіжних підприємств, організацій, установ. Молоді люди запевнили, що вони б залюбки займалися господарською діяльністю чи, як тепер це модно звучить, бізнесом, але потрібне сприяння влади. Бо початкуючому молодому бізнесменові буває дуже складно пробитися через бюрократичні перепони.

Голова обласної Ради Микола Яковина запевнив, що найближчим часом постараться вирішити ряд проблем, порушених на зустрічі, і повідомить про можливість чи неможливість здійснення прохань і пропозицій студентів.

Цікава подорож

На зимових канікулах профком студентів організував екскурсію в Каунас. Так як бажаючих поїхати в цю подорож було багато, а профком за скудністю фондів не зміг би задовільнити потреби всіх, то вирішили відправити в подорож певні категорії студентів. Це відмінники навчання, переможці наукових конкурсів, студенти-сироти, афганці, працюючі на громадських засадах в профкомі та профспілковий актив.

Вільнюс зустрів нас нічною тишею та порожнечою вокзалу. Невгамовні працівники таможні, вважаючи, що ми від'їжджаємо до Польщі, вимагали багаж на перевірку, але дізнавшись, що ми подорожуємо до Каунаса пропустили нас без перешкод.

П'ять днів, проведених в Каунасі, надовго лишилися в нашій пам'яті. Там є на що подивитися: старе місто

заворожувало красою і вишуканістю архітектурних споруд, а музеї — багатістю експозицій. Культурна програма під час перебування в Литві була надзвичайно насиченою. З багаточисленних екскурсій найбільш запам'яталися історичний та зоологічний музеї, а також один з надзвичайно рідкісних музеїв — музей чортів.

Таком ми відвідували Тракальський замок-шедевр архітектури XIV ст. що повністю реставрований і являє собою пам'ятку архітектури європейського масштабу.

В останній день, перед поверненням додому, для нас була організована екскурсія по історичних та архітектурних місцях Вільнюса. Найбільш вразила нас площа Свободи, де розміщений Литовський парламент. Барикади, що були побудовані рік тому, символічний монумент борцям за нещезагайну Литву.

Додому верталися всі дуже задоволені з мріями ще повернутися в цю чудову державу.

Ігор ДРЕМЛЮК.

студент історичного факультету.

Стипендія буде не для всіх

До останнього часу, як відомо, практично всі сто процентів студентів отримували стипендію в тому, чи іншому розмірі. Уже з цього семестру нею будуть забезпечені тільки ті, хто здав всі екзаменати до початку занять, а не до початку лютого. Цю інформацію отримано в студентському профкомі інституту. А ось яку інформацію повідомив голова цього ж профкому Петро Хмельовський: уже починаючи з літньої сесії, студенти, що отримали незадовільну оцінку хоча б на одному з екзаменів будуть позбавлені права отримувати стипендію. Очевидно відроджується принцип: «Хто не вчиться той — не їсть».

Тарас ГЛЯНЦЕВ.

студент історичного факультету.

З поетичною зошитом

Нема нічого, окрім діалогу: беззвуччя душ, німотність самоти, неспражність сутності, дороги... від «Я» до «Ти» прокладені мости. Спасенний шлях священного єднання, між нами Бог — живий, — а не суддя. Нема химер, а щастя дарування себе — тобі, без краю і кінця.

Смеркає на душі в багряних білках вечора — Це прикрий дисонанс чи впертий алогізм?

Тьмянішає печаль запекла і приречена І гусне її слід без сонячних повісм, Клубочиться туга пліснявими туманами

Тече мутний потік зворушених жадає. Сотається струна октавами захланными, Маєстро, камертон! Мелодіє настань!

Слизький каньйон вглибав у морок, Гриф сокотив чергову смерть, Розтоптане спасенний гонор, Усе вже сказано, усе, Мовчи! Не руш душі кайлом Кременного тупого слова, Шугають грифи у каньйон, І крилами стрижуть нервово.

Зіновія КАРПЕНКО.
старший викладач кафедри педагогіки і психології (дошкільн.)

Все найкраще — жінці!

Схоже, прихильники українського монархізму зможуть полегшено зітхнути: незабаром незалежна Україна матиме свою королеву, Молоду, чарівну, незрівняну — як і годиться в європейській державі. А можливо, саме наша королева запанує над цілим світом... Не лякайтеся, це зовсім не проголошення нового курсу експансивної політики, Дирекція другого Національного курсу «Українська красуня — 92» видала редакції напівкомерційну таємницю: коли нашу державу визнає світ, понадходили ексклюзивні ліцензії та запрошення для майбутніх переможниць конкурсу краси. Та й бізнесмени, — іноземні та українські, — з фінансовою допомогою часно підспіли, подбали про аудіо-відео апаратуру, електропобутову техніку, закордонні тури, вишукані прикраси та інші призи дівчатам. Організатори шоу-вистави запросили виступити Державний академічний ансамбль танцю імені Вірського, фольклорно етнографічний ансамбль «Калина», гурт «Кобза», театр «Мімікрічі», фанкбалет «Адмірали», Євгенію Мірошниченко та інших популярних акторів.

До 50-річчя утворення Української Повстанської Армії

ІСТОРІЯ України, її народу, знає чимало трагічних сторінок. Тільки зараз, в умовах розбудови демократичної Української держави ми, нарешті, маємо можливість наблизитись до історичної правди, об'єктивно і неупереджено розкрити і вивчити складні долі українства, зокрема в ХХ столітті.

На історичному факультеті останнім часом робиться дуже багато в цьому відношенні. Проведення наукових конференцій, присвячених життю і творчості славних синів українського народу М. С. Грушевського, М. П. Драгоманова, І. П. Крип'якевича, відкриття першого в республіці навчально-методичного кабінету історії України і підготовка конференції, присвяченої 500-річчю Запорізького козацтва, написання провідними викладачами факультету методичних і науково-популярних матеріалів з історії України і рідного краю, запрошення відомих українських вчених-істориків з диспори, — наш внесок в процес національного і культурного відродження.

Цьому сприятиме і робота, яка розпочата на факультеті в зв'язку із наближенням 50-річчя з часу утворення Української Повстанської Армії (УПА). Діяльність УПА, хід другої світової війни на західноукраїнських землях залишаються складними і, як виявляється, маловивченими науковими проблемами. Трактуються, яке панувало в попередній історіографії,

зараз не може нас задовольнити. Занадто складними і суперечливими були події, щоб їх можна було б втиснути в прості і задані схеми, які панували раніше. То що ж відбувалося в роки воєнного лихоліття на західноукраїнських землях? Як проходили визвольні змагання наших земляків у боротьбі проти двох тоталітарних режимів

На шляху до правди

— сталінського і гітлерівського за українську державність? І, взагалі, чи можливо в теперішній період уже знайти тут однозначну відповідь? Ці питання залишаються і зараз гострими і болючими, і думається, правильно зробила Рада історичного факультету, виступивши з ініціативою підійти до цієї проблеми з наукових, об'єктивних, а не політичних і ідеологічних позицій. Вивчення джерел, зустрічі з учасниками тих далеких вже подій, збір спогадів — ось шлях, який допоможе майбутньому вчителю історії, та й не тільки йому, виробити зв'язну і обґрунтовану позицію.

Саме цим керувався факультет, включившись у відзначення 50-річчя УПА. На кафедрах розроблені заходи, які передбачають проведення науково-теоретичної конференції, виступи викладачів і студентів в пресі, серед населення і учнівської молоді, збір спогадів учасників тих подій, написання студентами рефератів, курсових і дипломних робіт, знайомство з унікальним виданням — 18-томним «Літописом УПА», який зберігається в читальному залі історичних наук.

Цими днями викладачі і студенти 1—5 курсів нашого факультету зустрічалися з членами братства воїнів УПА Ф. Володимирським, В. Маланюком, В. Гривинським, Ф. Гремиком, Г. Міхнюком, О. Дичківським, Д. Верхоляком, які розповіли про історію створення УПА, її структуру, символіку, основні документи, відповіді на численні запитання присутніх. Студентів цікавили відношення гостей до ветеранів Великої Вітчизняної війни, спогади про перебування в ГУЛАзі, взаємовідношення війців УПА з радянськими військовими частинами і партизанами, джерела фінансування УПА. В ході дискусії виявилися різні, часом полярні думки на хід подій і сутність процесів, що відбувалися в буремні воєнні роки. Але, як зазначили студенти, які взяли участь у заході, ця зустріч дала можливість краще собі уявити той складний період нашої вітчизняної історії.

Олександр МАРУЩЕНКО,
доцент кафедри всесвітньої історії,

Виплати збільшені

Правління Фонду соціального страхування України 22 січня 1992 року прийняла постанову за № 04-04-47 «Про виплату допомоги по соціальному страхуванню у зв'язку із підвищенням мінімального розміру заробітної плати».

В ній відзначається, що згідно з Указом Президента України від 9 січня 1992 р. «Про підвищення мінімального розміру заробітної плати», а також на підставі постанов Кабінету Міністрів України від 1 січня 1992 р. № 1 «Про здійснення першочергових заходів щодо забезпечення соціального захисту населення в умовах лібералізації цін» та від 17 січня 1992 року № 21 «Про заходи у зв'язку з підвищенням мінімального розміру заробітної плати» збільшені розміри допомоги, яка сплачується за рахунок коштів Фонду соціального страхування України, у зв'язку з підвищенням мінімального розміру заробітної плати до 400 карбованців на місяць. З 1 грудня 1991 року одноразова допомога при народженні кожної дитини виплачується у трикратному розмірі мінімальної заробітної плати — 1200 карбованців. Допомога на поховання з 1 січня 1992 року виплачується у двократному розмірі мінімальної заробітної плати — 800 карбованців.

Зберігається мінімальний розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності на рівні 90 процентів мінімальної заробітної плати.

За вікном легенько опускаються на землю сніжинки, в класі тихо звучить мелодія П. Чайковського із серії «Пори року». Це іде урок образотворчого мистецтва у 3-В (художньому класі), який проводить вчитель-мистець Катерина Йосипівна Медвідь. Діти, ніби заворжені, слухають цікаву розповідь вчительки, і через декілька хвилин уже на папір лягають перші мазки. Дитячими рученятами твориться краса зимового пейзажу. Кожний малюнок — це душа дитини. Всі працюють з натхненням, їм у цьому до-

Спільно навчаємо і виховуємо

помагає ще і попередній урок розвитку мовлення, на якому писали т.в.р «Зимарівніші». Дехто навіть склав короткі вірші.

З Катериною Йосипівною ми вже третій рік разом навчаємо і виховуємо наших дітей. У нас однакові вимоги до навчання і виховання. Багато уваги приділяємо естетичному вихованню і культурі поведінки дітей, взаємоповазі, культурі спілкування, і це нам дається. Більшість наших дітей вже знають, що вони хочуть стати художниками. А бути художником — це бути висококультурною людиною. В своїй роботі ми стараємося доповнити одна одну.

Так працюють в нашій школі класоводи і вчителі-предметники в класах з поглибленим навчанням і в цьому бачимо успіх своєї праці. Дуже хочеться, щоб у 5 класі продовжувалося поглиблене вивчення предметів: музики, образотворчого мистецтва, англійської мови, які вивчалися в молодших класах. Адже це себе повністю виправдало. Діти мають добру базу знань.

І ми, класоводи, сподіваємося, що вчителі старших класів продовжать наші добрі традиції співпраці. Адже ми спільно виховуємо синів і дочок України.

Марія КРІЛІК,
класовод СШ № 23.

Незгаслі вогники духовності

З глибини віків доходить до нас лики українок, які овіяні таким романтичним серпанком, що навіть тяжко розпізнати що правда, а що — витвір фантазії народу. Роксолана, Маруся Чурай, Мотря Кочубейвна, Леся Українка, Марія Заньковецька, Софія Крушельницька. Цей славний ряд достойно продовжують Софія Русова, Людмила Старицько-Черняхівська, Ліна Костенко. В кожній з цих постатей неодмінно присутній елемент трагізму. Першопричина, мабуть, криється в найбільшій біді нашого народу — багатівній залежності від «старшого брата». Здається, важко уявити щасливих жінок в країні, яка знаходиться на становищі окраїни й іменується Малоросією.

Над народом тяжіло не лише політичне, а й соціальне безправ'я. Освічена жінка була тоді чи не більшим дивом, ніж зараз неписьменна. Навіть коли у 1872 р. введено було примусове навчання дівчат, воно не йшло далі читання, письма і рахунків. Та й ті крихті швидко розгублювали бо по замійжю на плечі жінки лягали діти і все хатне господарство від кухні до худоби й поля, та ще й чоловік мав жінку за наймичку. Тут все не до інтелектуального розвитку. Навіть серед нечислених представників національної інтелігенції панувала думка, що жінці нема чого потякаться далі «трюх «К»: «кіндер, кірхе унд кюхе», «тобто, дітей, церкви, кухні».

Та ніщо не викоринило в нашому народові того козацького прагнення до волі, яке дивувало весь світ. Бо врешті зародилась десь в надрах, здавалось, темного і загурканого жіноцтва думка, яку лаконічно сформулювала О. Реріх: «Жінка — рабня може дати світові лише рабів». А Україні потрібні не раби, а горді й вільнолюбні правники славних гетьманів. Та навіть тут всевладна імперія зробила свою чорну справу: затримала поступ на кілька століть. Коки в Англії вже в 1897 р. з'явилась перша праця про жіночу долю, а в 1792 вийшла з-під пера Мері Венстоункретф книга «Захист прав жінок», то на Україні цей процес почався аж в першій половині ХІХ ст.

Тут знову проявилось колоніальне становище України: перша жіноча організація (1831 р.) була пропольсько-семітською й іменувалась «Товариство школи людовей». Воно засновувало по містах і селах України польські школи, читальні. Довгий час це товариство залишалось єдиною впливовою жіночою організацією, однак через

своє великопольське спрямування стало одіозним на Україні. Та його великий досвід безпрецедентної діяльності потім використали жіночі гуртки українського спрямування.

Зародження національного руху в другій половині ХІХ ст. з участю жінок в літературному процесі. Мабуть, перша офіційна репрезентація письменниць відбулася в збірнику «Зоря галицька» як альбом на год 1860. На його сторінках з'явилися поезії К. Цибикової, Н. Алексевичевої, Л. Головацької, М. Дидицької, К. Попель.

Безсумнівно, найбільшою і найвпливовішою жіночою організацією стало Товариство руських жінок, закладене в 1884 р. в Станіславові з ініціативи письменниці і громадської діячки Наталі Кобринської. Поклавши за мету впливати на розвій жіночого духу через літературу, членкині товариства заклали багато сільських читалень, підібрали бібліотеки для жінок, налагодили навіть власну видавничу справу. У 1887 р. Н. Кобринська і Олена Пчілка віддрукували безпрецедентний збірник жіночих творів «Перший вінок», в 1893, 1895 і 1896 роках побачили світ три випуски «жіночої долі». Активну діяльність розгорнули членкині товариства і у справах клопотання про допуск жінок до навчання в університетах Австро-Угорщини. На їх рахунок і створення мережі заходів для сільських дітей, які стали прообразом сучасних дитсадочків.

У 1892 р. у Львові Герміна Шухевич заснувала «Клуб русинок», який обстоював економічну незалежність жінок. Там же виник кооператив «Труд», де жінок навчали бухгалтерської справи, крою і шиття. У 1917 році з'являється «Українська пораднич матерів», а в 1922 — кооператив «Українські народні мистецтва».

Такі численні, але малі організації не могли справитися з масштабами, перспективними завданнями. Жіноцтво вирішило вдатися до досвіду «Товариства школи людовей», всі гуртки якого були тісно пов'язані і готові кожній миті об'єднатись в одне могутнє утворення. Тоді виникла думка об'єднати українських жінок за тим же принципом. От як писала свої уявлення про майбутнє руху — К. Малицька в рефераті «Про жіночий рух»: «Треба би утворити на Русі один великий союз сердець і долонь жіночих. Осередок его був би у Львові, а в члені повинні увійти жінки усіх станів». Цей задум вдалося реалізувати у 1909 р. коли «луб русинок» і «Кру-

жок українських дівчат» злились в «Жіночу громаду». В 1917 р. ця організація перейменовується в «Союз Українок» (СУ). Того ж року в Києві виникає «Український жіночий союз», очолений Л. Старицькою-Черняхівською і С. Русовою.

«СУ» поступово став найбільшою жіночою організацією. В 1932 р. він склався з 215 локальних гуртків, а в 1938 їх уже було 1200 з кількістю членів понад 50 тисяч. Згодом «СУ» поширився на емігрантські поселення виникли його філії в Америці, Канаді, Відні, Празі, Варшаві.

23—27 червня 1934 р. п'ятсот делегатів «Союзу» зібрались у Станіславові на свій перший конгрес. Відкриваючи збори, голова «СУ» Мілена Рудницька виголосила промову, в якій окреслила умови існування всього українського народу і завдання жінок у зв'язку з цим: «Ми в дбуваємо свій конгрес на нашій, на своїй землі! І ніде-ніде не маємо ні одного клаткика дійсно своєї, вільної землі... Чим далше від хвилі втрати нашої держави, то тим виразніша стає для нас наша трагедія бездержавності... Говорячи про Радянську Україну, М. Рудницька констатувала: «Там відбувається неможлива боротьба з Москвою за саме біологічне існування нашої нації, «У резолюціях конгресу знаходимо заклик до єднання всіх українців, до боротьби за національну школу, за патріотичне виховання молоді. Найголовнішим результатом зборів було створення Всесвітнього Союзу Українок».

Однак вже недовго судилось процвітати цій благородній спілці жінок. Радянська влада почала свою діяльність за того, що розпустила всі громадські і політичні організації Західної України. Звичайно, не потерпіла вона і «Союзу Українок».

Так майже на півстоліття «СУ» був викреслений з історії краю і, як здавалось, з пам'яті народу. Однак вже в 90-х роках, в час глибокого занепаду нашої культури українське жіноцтво повстало, аби зберегти незгаслі вогники духовності. Так на нашу землю повернувся з довгого незаслуженого вигнання союз добра і материнства, якого Богом призначено відродити все те прекрасне, чим колись була багата Україна, і виховати нове покоління, готове вірно служити Богові й рідному народові.

Леся ОСТАПОВА,
студентка ІІ курсу філологічного факультету.

ДЖСОЛОНА

сторінка для українського жіноцтва!

Ліки від кохання

Якщо двоє партнерів відчують байдужість одночасно, то розлука нікому з них болі не принесе. Якщо ж так не станеться, покинутий одиняється у ситуації наркомана під час наркотичного голоду — ломки. Його переполюють пригнічені почуття, а часто й агресія. Крім того, чоловіки легше переносять розлуку. Мозок жінки довше перебуває у «фазі прихильності». Ця властивість — не остання річ для виховання дитини.

Лейбовіц, лікуючи любовні недуги, застосовує препарати, які активно продовжують «фазу прихильності», мабуть, тим покращують самопочуття пацієнта або пацієнтки. Він також підказує, чим можна змінити зв'язок кохання. Просто треба стримувати (або посилювати) чуття, що провокують «фазу прихильності». Хто відважний, той може ризикнути на дрібні непорозуміння.

Любов і хімія

«Брюнетка з високим вмістом моноаміноксидів познайомиться з чоловіком з ідентичними властивостями. Може, саме так у недалекому майбутньому звучатимуть шлюбні оголошення.

Моноаміноксиди — це специфічні ферменти, що входять до складу нервових тканин і беруть участь в окисленні органічних речовин за рахунок молекулярного кисню. Наявність згаданих ферментів безпосередньо впливає на поведінку людини. Так, люди із високим вмістом цих ферментів характеризуються стабільністю почуттів і схильністю до глибоких переживань. Ті ж, у кого клітини мозку містять низький відсоток аміноксидів, є типовими шукачами любовних пригод, метеликами, що перелітають з квітки на квітку. Їм притаманні також нестриманість і неможливість здорового співжиття у суспільстві. Додамо, що згадані ферменти проникають також у червонокривці. Отже, вистачить піддати кров нареченого аналізу, аби переконатися: чи здатний він на вірне кохання, чи — ні. Здається, Дон Жуанові неймовірно пощастило, позаяк він жив у столітті, коли про біохімію ніхто й не здогадувався.

Пам'ять почуттів

Усе почуттєве життя людини тісно взаємозв'язане з діяльністю мозку. Ми дедалі глибше проникаємо в таємниці процесів, що там відбуваються і, можна сміливо сказати, що стан заоханості та любовні переживання супроводжуються відповідними хімічними реакціями. Лікарі-нейрохірурги говорять навіть про те, що любовні недуги слід лікувати фармацевтичними засобами.

Зрештою, що таке заоханість? Це — безперервний ланцюг позитивних емоцій, ми їх відчуємо завдяки безнастанній дії нервових тканин. Вони в свою чергу виділяють субстанцію, приналежну до групи катехоламінів, — так вважає американський психіатр, доктор Лейбовіц.

На кожній півкулі головного мозку розташовані своєрідні «осередки», які відповідають за стан наших емоцій.

Стягаючись з новими для себе враженнями, співставляючи їх з уже пережитими, людина сортує враження на приємні і неприємні. Чим більше приємних вражень накопичує пам'ять, тим більше людина здатна оцінювати все нове — як приємне. На основі цього вже нині можна зробити один висновок. Якщо малюк у дитинстві закарбував більше позитивних емоцій та вражень, то він має більше шансів стати в майбутньому щасливою особистістю.

Відчуття приємності

Втім, що відчують закохані? В крайньому разі все, що завгодно, тільки не виділення хімічних ферментів! Закоханих щось бентежить, вони втрачають апетит, з'являються аритмія серця й бажання танцювати або співати. Доктор Лейбовіц по-своєму визначає цей стан: зростання активності й відсутності утоми. Всі наведені вище реакції мозок закоханих дешифрує як позитивні емоції.

Три виміри жіночого щастя

Чи потрібна студентській газеті спеціальна сторінка для дівчат? Чи можуть бути у них проблеми, відмінні від їхніх ровесників — хлопців? У чому полягає специфіка жіночого в нейтральному понятті «студент»? І в чому суть феміністичного бачення сучасних аспектів студентського чи ширше — громадсько-політичного, культурного і т. ін. життя молоді?

Ці та інші запитання, природно, виникли у мене, коли я довідалась про нам'р редакції започаткувати нову сторінку. Після недовгого зважування погодилась, що ініціатори мають слушність. І ось чому. Хвиля демократизації змела тоталітарні «тотем і табу», знищує репресивні інституції суспільства і часто-густо «провалюється» в екзистенціальну порожнечу відсутності цінностей, а, головне, засобів для їх досягнення. В той же час шляхи до здобуття нових ідеалів відомі цивілізованому світові. Однак інерція суспільної свідомості «підсовує» старі, збанкрутілі методи розв'язання наболілих проблем. До їх числа, поза сумнівом, належить і проблема місця і ролі жінки в суспільстві.

Кому в наш час не відома сентенція, що міра цивілізованості суспільства залежить від становища жінки в ньому. Та, на жаль, далі цитувань невмирущого класика найправильнішого вчення справа не посувалася, якщо не рахувати показаного — для пристойності — представництва жінок в органах влади, ціннічного визнання їх права на витіснення чоловіків зі сфери будівництва чи вуглеводобутку або компліментарного захвалювання творчих досягнень жінок з апріорних позицій їх другорядності і меншовартості. Лицедірна дискримінація за статевою ознакою зживається поволі, і нам нічим поки що хвалитися.

Зрозуміло, в таких умовах жіноцтво не може покладатися на аморальну ідеологію недавнього минулого, фразеологію якої послуговуються і новітні демократи. Звісно, від слів до справ у нас досить стійка «більшовицька» дистанція. Патріархальні стереотипи долаються важко. Необхідне формування справжнього гуманістичного світогляду, заснованого на загальнолюдських цінностях і розумінні індивідуально своєрідних шляхів їх досягнення. В тому числі й з огляду

на статево приналежність людини. Коли ж, як не на студентській лаві, молода людина, жінка повинна визначити для себе духовні орієнтири і критерії своєї самореалізації в сучасному світі? І як це надзавдання узгоджується з сакраментальним жіночим прагненням до щастя?

Відповідаючи на поставлені запитання, спробуємо відштовхнутися від усталеного уявлення про три іпостасі людини — Гомо сапієнс, Гомо фабер і Гомо атанс, які кореняться в традиційній психічній тріаді — розумі, волі, почуттях. Серед наведених термінів студент, безумовно, впізнає перший, який найбільше експлуатується — людина розумна. Другий термін, що перекладається як «людина уміла», і, певно, одиниці знають, що Гомо атанс, означає людину люблячу. Чи випадково це?

Радянська наукова і буденна психологія здебільшого орієнтувалася на технократичний, об'єктивний підхід до людини як функціонера, гвинтика суспільної машини, яка повинна прийняти через логічне обґрунтування (Чого лиш не можна було виправдати!) і виконати спущену згори волю. Власних же волій (бажань, мотивів) у неї просто не повинно було бути або їм належало поповнювати ріки загального соціалістичного ентузіазму. На пам'яті бойові, агресивно наступальні ентузіастичні жінки з радянських кінострічок, агітплакатів тощо.

Крім того, холодний розум і залізна воля під керівництвом Великого Кормчого покликані були справжувати накреслення єдиної непогрішимої сили — комуністичної партії, яка «чаяла», себто жадала за всіх і во ім'я всіх. Людина в таких умовах була затиснута в лещата альтернативи влади — підкорення, сили — підневільності, вседозволеності — догідництва, аж до аксіому «Я — начальник, ти — дурень».

Культ сили і демагогії успішно обходився без Гомо атанс — людини люблячої, яка неодмінно апелює до особистості і збувається тільки в діалозі на рівних з іншою людиною.

Сфера чуттєвості, як нібито нижчої, мало не виключно тваринної здатності, здебільшого приписувалася жінці, адже вона породжує, годує, вирощує, піклується про нащадків. Зносини ж з «небом», з вищими сферами людського духу — нібито суто чоловіча

прерогатива. Звідси впливав висновок — людські пристрасті нічого не варті, діапазон їх корисної дії обмежується вузько утилітарними функціями, «надмірний» їх прояв може призвести до «непотрібного» сум'яття духу, зруйнувати, технократичну псевдогармонію.

Таким чином, однієї із визначальних здібностей людини, дійсним носієм якої є жінка, було відмовлено в гідному поцінуванні. А без цього неможлива справжня самореалізація жінки як особистості, що переважно ставиться до любові як до різновиду духовної творчості. Тільки в любові можлива та дивовижна й парадоксальна гармонія «Я» і «Ти», яка утворює динамічно напружене поле взаємного розуміння, поваги, відданості і обопільного духовного росту закоханих.

Парадокс кохання полягає в тому, що, як писав Л. Фейербах, чим більше ми робимо щасливим іншого, тим більше стаємо щасливими і самі. Справжня любов встановлює природну рівновагу «давати» і «брати», тобто поєднує материнський інстинкт з його тягою до самопожертви (альтруїзм) з прагненням особистих втіх і насолод (егоїзм). Оті дивовижне поєднання, яке Ю. Б. Рюриков називає дещо штучним терміном «егоальтруїзм» є омріяним прагненням, не боюсь помилитися, кожної жінки, першорядної сферою її самореалізації.

Схоже, що гуманізація нашого суспільства не зможе відбутися без культивування власне жіночого способу життя — існування в любові, бо без неї вона — висохле джерело, від якого залишилося тільки русло (форма без змісту). Здається, що суспільство починає нарешті пред'являти запит на істинно жіночі цінності, і ми можемо сподіватися на зміни у вихованні, де диктат і регламентація поступово заміняться співробітництвом і тактовним наставництвом.

Як готувати себе до найкращого здійснення свого покликання — любити і бути любимим, дарувати і отримувати, тобто бути щасливою, — це тема окремої розмови.

Зіновія КАРПЕНКО.

кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогіки і психології (дошкільної).

Кухня пані Анастасії

САЛАТ ДЕЛІКАТЕСНИЙ

0,5 кг картоплі, 0,5 л маринованих грибів, 3 варені яйця, 3 ложки олії, 2 цибулини, сіль, перець.

Зварену в мундирах картоплю почистити, нарізати соломкою. Гриби процідити через друшляк, дрібно порізати. Яйця подрібнити, додати порізану цибулю, сіль, чорний мелений перець. Все перемішати, викласти у салатницю, полити олією. Зверху пригрусити порізану зеленою цибулею, перемішавши з подрібленим яйцем.

КАПУСНЯК

0,5 кг квашеної капусти, 2 ложки

борошна, 2 ложки жиру, 1 цибулина, 1 морква, 1 петрушка, 1 селера, 1 зубчик часнику, сіль, паприка.

Капусту посікти і зварити. Овочі почистити, порізати соломкою і зварити в невеликій кількості води окремо. Капусту змішати з овочами, додати потрібну кількість води поварити ще 5 хв. Цибулю підсмажити з жиром, додати борошно, підрум'янити, змішати з капустяком. Додати приправи. Подавати з картоплею.

КНЕЛІ

1 кг картоплі, 5 ложок борошна, 2 яйця, 50 г сала або масла, сіль.

Картоплю почистити, вварити і гарячою потовкти. Викласти на посипану борошном дошку, додати решту борошна, яйця, дрібку солі і поки картопля ще тепла, замісити тісто. Зробити валочок, зверху легко придавити і покрити косими шматочками.

Кинути в киплячу солону воду і варити 3—4 хвилини, рахуючи з моменту, коли спливли. Процідити, полити підсмаженим салом з підсмаженою тертою булкою. Можна подати салат з квашеної капусти.

ТІСТЕЧКА З ДЖЕМОМ

3 склянки борошна, 200 г смальцю, 100 г дріжджів, 0,5 склянки могола, 0,5 склянки цукру, 150 г джему, цукор-пудра.

Борошно просіяти на дошку, додати смалець, масло, цукор, влити розведені в молоці дріжджі і замісити тісто. Добре вимісивши, поставити на годину на холод, після чого розкочати і вирізати кружальця. Випікати 10—15 хв, у не дуже гарячій духовці. Після випікання кожне кружальце змастити джемом, стулити одне з одним і посипати цукром-пудрою.

Спорт

10 кращих спортсменів 1991 року

Щорічно кафедра фізвиховання та спортивний клуб інституту визначають 10-ку сильніших спортсменів року, які досягли високих спортивних результатів в змаганнях Чемпіонату України та Спартакіаді спортивних клубів вузів нашої держави. Ось в якому порядку виглядає 10 кращих:

1. Володимир Назарук — майстер спорту з боротьби самбо, член збірної команди України, студент історичного факультету.

2. Роман Слободянюк — майстер спорту з спортивного орієнтування, член збірної команди України, студент педагогічного факультету.

3. Михайло Гутяк — майстер спорту з спортивного орієнтування, член збірної команди України, студент фізико-математичного факультету.

4. Тетяна Маркович — кандидат в майстри спорту з настільного тенісу, член збірної команди області, студентка педагогічного факультету.

5. Ольга Ориняк — кандидат в майстри спорту з настільного тенісу, член збірної команди області, лаборантка кафедри фізвиховання.

6. Віктор Панчак — кандидат в майстри спорту з настільного тенісу, член збірної команди області, студент факультету іноземних мов.

7. Юрій Ясінський — спортсмен 1-го розряду з баскетболу, член збір-

ної команди області, студент історичного факультету.

8. Ігор Шкирка — спортсмен 1-го розряду з волейболу, член збірної команди області, студент фізико-математичного факультету.

9. Марія Палій — спортсменка 1-го розряду з легкої атлетики, член збірної команди області, студентка фізико-математичного факультету.

10. Олександр Біркович — спортсмен 1-го розряду з боротьби самбо, член збірної команди області, студент історичного факультету.

Наші здобутки

В селищі Ворохта відбулися I Зимові спортивні ігри Галичини присвячені незалежності України. В них взяли участь галузеві обкоми профспілок нашої області та збірні команди Львівської і Тернопільської областей. Організатором цих змагань була обласна крайова Рада профспілок спортивного товариства «Україна».

Змагання проводились з лижного кросу, лижних гонок, стрибків на лижах з трампліна. Спортсмени-лижники нашого вузу представляли в цих змаганнях команду обкому профспілки працівників освіти і науки і змагалися в двох дисциплінах: лижному кросі і лижних гонках. В перший день змагань лижному кросі студенти посіли 4 командне місце, а в лижних гонках, де жінки змагалися в 5 км дистанції, а чоловіки на 10 км освітяти посіли 2-ге місце, поступившись команді обкому профспілки працівників культури (яких представляли учні технікуму фізкультури). В змаганнях взяли участь 16 команд.

За збірну команду інституту виступали Любомир Вертипорох, Михайло Янушевський (Ісфак), Володимир Марцінковський (Філфак), Марія Палій (Фізфак), Василь Тодорук (Фізфак), Ольга Ориняк (лаборант каф. фізвиховання).

Під час зимових студентських канікул на базі спортивно-оздоровчого табору «Карпати» в селищі Ворохта були організовані кафедрою фізвиховання та спортивним клубом інституту десятиденні навчально-тренувальні збори для кращих студентів спортсменів по підготовці до Спартакіади спортивних клубів вузів. В них взяли участь кращі студенти-лижники, легкоатлети, туристи.

Спортсмени два рази в день підвищували свою спортивну майстерність в лижній підготовці, легкоатлетичному кросі. Кожний ранок не обходилось без ранкової зарядки. У вільний від тренування час студенти ознайомилися з спортивними базами Ворохти, які є кращими по зимових видах спорту на Україні. Під закінчення зборів туристичний клуб «Плай» (керівник Я. В. Луцький) провели лижний похід по маршруту Ворохта—Яблуницький перевал, Паліяниця—Гута—Богородчани.

Завершилися змагання XVIII Спартакіади педагогічних вузів України.

Збірні команди нашого вузу взяли участь в п'яти видах спорту і зайняли такі місця: плавання — II місце, спортивне орієнтування — II місце, боротьба самбо (чоловіки) — I місце, боротьба дзю-до (жінки) — II місце, настільний теніс — II місце.

В загальнокомандному заліку спортсмени — студенти нашого інституту посіли III місце.

Найбільш вагомих результатів в змаганнях Спартакіади досягли майстер спорту Володимир Назарук (Ісфак) — боротьба самбо, майстер спорту Роман Слободянюк (педфак) — спортивне орієнтування, Віктор Панчак (Ісфак) — настільний теніс, Тетяна Маркович (педфак) — настільний теніс, Ірина Бурлака (Ісфак) — плавання, Ольга Яремчук (Філфак) — боротьба дзю-до.

Петро НЕСТЕРУК, старший викладач кафедри фізичного виховання.

Газета Івано-Франківського педагогічного інституту імені В. Стефаника.

В. о. редактора Мар'ян ГРИНЕР.

25 (112) 2 БЕРЕЗНЯ 1992 року.

Газета заснована 30 вересня 1988 року.

Виходить українською мовою.

ГРОМАДСЬКО-РЕДАКЦІЙНА РАДА

З. БЕРЕГОВСЬКИЙ, заступник директора школи-лабораторії ІФДП.

М. ГРИНЕР, відповідальний секретар.

О. КИСІЛЬ, студентка педагогічного факультету.

В. КОНОНЕНКО, ректор інституту, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук.

Н. ЛИСЕНКО, завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної), доцент.

Л. ОСТАПОВА, студентка філологічного факультету.

І. ПІКУЛІК, студентка історичного факультету.

С. ХОРОБ, старший викладач кафедри української літератури.

В. ХРИЩ, завідувач кафедри педагогіки і психології, доцент, голова обласного відділення Педагогічного товариства.

НАША АДРЕСА:

ЗАХОДЬТЕ — м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, 2 поверх, каб. 209, 309а.

ТЕЛЕФОН — 96-4-13, 96-4-41.

ЗАСНОВНИК — Івано-Франківський педагогічний інститут імені В. Стефаника.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ: Літописець — Н. Бандюк, верстальник — М. Надосітук, Г. Васильчук, фотограф — М. Васильчук, А. Хомацький, друкарі — Л. Черемисний, М. Васильчук.

Науковий консультант — кандидат філологічних наук В. Полик.

Газету віддруковано офсетним способом друку в Галицькій районній друкарні обласного видавництва.

м. Галич, вул. Майдан Різдва, 31, Директор друкарні Д. Кульчицький.

Редакція газети «Педагог Прикарпаття» залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.

Автори публікацій відповідають за добір, точність і об'єктивність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних даних, літературно-історичних, мистецьких, географічних та інших відомостей.

Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції.

Виходить двічі на місяць форматом А3.

Серія № 048.

Рукописи, малюнки і фотографії не рецензуються і не повертаються.

Ціна 50 коп.

Тираж 1000 примірників.

Підписано до друку 2.03.1992 р.

ЗИМОВИЙ ФОТОНЕРІСАЖ.
Фото учнів СШ № 23 Світлана Тичовська та Галина Гаврилюк, та слугач відділення видавництва Віталія Назарука.

ПАМ'ЯТІ КОЛЕГИ

Раптово пішов з життя Олександр Іванович БАХІН.

Наш колега, одиодумець, добрий порадиць, старший наставник. Перестало битися серце людини з високим сумлінням, почуттям обов'язку, людяності і душевної теплоти, справжнього педагога.

Його любили, шанували. Чекали зустрічі з ним, всі з ким він спілкувався і працював. Він був добрим «батьком», його з нетерпінням чекали діти школи-інтернату. Все своє душевне тепло, вміння видавав Олександр Іванович дітям-сиротам.

Весь життєвий шлях Олександра Івановича перешлежений педагогічною діяльністю, Вчитель географії, викладач педагогіки Івано-Франківського технікуму фізичної культури, викладач педагогічного інституту, захист кандидатської дисертації, доцент —

ось лиш найбільш важливі життєві віхи О. І. Бакіна. Ми гордимось Олександром Івановичем, як невтомним науковцем, який опублікував кілька десятків наукових праць в галузі педагогіки.

Він любив життя, природу. Найулюбленішим видом спорту протягом останніх десяти років у Олександра Івановича був великий теніс. Грав він добре, виграти в нього було нелегко, щонеділі бував на Яблуницькому перевалі, відмінно їздив на лижах.

Ще вчора він був з нами, не по віку рухливий і дотепний, жартував і сміявся, був порадицьком і добрим товаришем. Він ніколи і нікому не зробив зла, зате тисячі людей згадають його добрим словом.

Він пішов від нас не попрощавшись. Його немає, але ми будемо його пам'ятати.

Коллектив кафедри педагогіки і методики виховної роботи.